

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญ

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลูกเสือวิสามัญ

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของลูกเสือ
2. วัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือ
 - พันธกิจหลัก
 - ภารกิจ
 - ยุทธศาสตร์
3. ลูกเสือวิสามัญ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาจบเนื้อหาแล้ว ลูกเสือสามารถ

1. ให้ความหมายของลูกเสือได้
2. บอกวัตถุประสงค์
3. บอกความหมายและพันธกิจของกิจการลูกเสือได้
4. บอกภารกิจของลูกเสือได้
5. บอกยุทธศาสตร์สำคัญที่ใช้จัดการเรียนการสอนลูกเสือได้
6. เป็นผู้สุภาพเรียบร้อย
7. เป็นผู้มีระเบียบวินัย และรับผิดชอบในตนเอง

1. ความหมายของลูกเสือ

คำว่า “ลูกเสือ” ตามพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 หมายถึง เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิง ที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ส่วนลูกเสือที่เป็นหญิงให้เรียกว่า “เนตรนารี”

คำว่า “ลูกเสือ” ตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง สมาชิกแห่งองค์การ ที่มีวัตถุประสงค์ในการฝึกหัดอบรมบ่มนิสัยเด็กชาย ให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณี มีอุดมคติและความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น

อาจารย์เปลื้อง ณ นคร ให้ความหมายหรือนิยามของลูกเสือเอาไว้ว่า ลูกเสือหมายถึงเด็กที่อยู่ในคณะที่ตั้งขึ้นสำหรับอบรมให้เป็นพลเมืองดี

ทราบไหมครับว่าลูกเสือหมายถึงอะไร

ลูกเสือมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า SCOUT เกิดจากการนำเอาตัวอักษรตัวแรกของคำ 5 คำมาประสมกัน เกิดเป็นคำใหม่แล้วมีความหมายแปลกออกไปจากเดิม คำ 5 คำที่นำมาประสมกันได้แก่

S = SINCERITY	หมายถึง	ความจริงใจ
C = COURTESY	หมายถึง	ความสุภาพอ่อนโยน
O = OBEDIENCE	หมายถึง	การเคารพเชื่อฟัง
U = UNITY	หมายถึง	ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว
T = THRIFTY	หมายถึง	ความประหยัดมัธยัสถ์

รวมความแล้วลูกเสือจึงหมายถึง บุคคลผู้ผ่านการอบรมมาแล้วเป็นอย่างดี มีความสง่าผ่าเผย สุภาพอ่อนโยน เคารพเชื่อฟังบิดา มารดา และผู้บังคับบัญชา บำเพ็ญตนเป็นผู้มีประโยชน์ ช่วยเหลือผู้อื่น เชื่อถือและไว้วางใจได้

2. วัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือ

การลูกเสือ เป็นขบวนการทางการศึกษาสำหรับเยาวชน ที่มีวัตถุประสงค์จะสร้างบุคลิกภาพ และพัฒนาการทางสังคม ให้กับเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยใช้วิธีการของลูกเสือ ยึดมั่นในกฎและคำปฏิญาณ (Scout Promise and Laws) การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) เน้นการปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง (Outdoor Activities) การใช้ระบบหมู่ (Patrol System) และความ ก้าวหน้าของบุคคล โดยใช้หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ (Proficiency Badges)

การลูกเสือ เป็นการอาสาสมัครทำงานให้การศึกษาพัฒนาเยาวชนโดยทั่วไป ไม่มีการแบ่งแยก กีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วรรณะ ลัทธิทางศาสนาใด ๆ และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพล หรือเกี่ยวข้อง กับการเมือง โดยยึดปฏิบัติตามอุดมการณ์ของผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกอย่างมั่นคง วงการศึกษาทั่วโลก ถือว่าการลูกเสือ เป็นขบวนการที่ให้การศึกษาแก่เยาวชนนอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education Movement) ภายใต้อำนาจพื้นฐาน ดังนี้

1. มีหน้าที่ต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ
2. มีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง
3. มีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง
4. เข้าร่วมในการพัฒนาสังคมด้วยการยกย่องและเคารพในเกียรติของบุคคลอื่น
5. ช่วยเสริมสร้างสันติภาพความเข้าใจอันดี เพื่อความมั่นคงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วโลก

ภาพที่ 1.1 วิธีการของลูกเสือจะเน้นกิจกรรมการใช้ชีวิตกลางแจ้งเป็นสำคัญ

คณะลูกเสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญาจิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

พันธกิจหลัก

พันธกิจ (Mission) เป็นสัญญาใจหรือภาระหน้าที่รับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติให้สำเร็จ ปัจจุบันพันธกิจหลักของการลูกเสือในการฝึกอบรมเยาวชน ผ่านกระบวนการลูกเสือ มี 3 ประการ คือ

1. ให้เด็กได้เป็นลูกเสือแต่เยาว์วัย โดยจัดในรูปกิจกรรมอาสาสมัครหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2. ใช้วิธีการฝึกลูกเสือในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 4 ประการ คือ

- 2.1) เป็นผู้ที่เชื่อถือได้
- 2.2) สามารถพึ่งตนเองได้
- 2.3) มีความรับผิดชอบ
- 2.4) กล้าสู้งานหนัก

3. ต้องพัฒนาระบบการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ ในการขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนโดยใช้กฎลูกเสือเป็นหลัก

จากพันธกิจหลัก ทั้ง 3 ประการนี้ นำไปสู่ภารกิจ (Mission) และยุทธศาสตร์หลัก (Strategy) ที่ใช้ในการพัฒนาการลูกเสือ ให้ตอบสนองสอดคล้องกับพันธกิจ

ภารกิจ

คือภาระหน้าที่ที่ต้องทำ เพื่อให้บรรลุผลตามพันธกิจที่ให้ไว้ ภารกิจหลักของการลูกเสือคือพัฒนากิจกรรมและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ลูกเสือเกิดพัฒนาทางกายและจิตใจ โดยอาศัยกลวิธีหรือยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์

เป็นกิจกรรมหรือวิธีการที่ใช้ในการอบรมลูกเสือ ให้มีพัฒนาการเป็นไปตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์สำคัญที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่

1. ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ
2. ให้ผู้ใหญ่เข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ
3. ฝึกอบรมลูกเสือชาย-หญิงอย่างเสมอภาค ให้เกิดความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น
4. ให้ทุ่มเทงานหนัก
5. ใช้ระบบอาสาสมัคร
6. องค์กรลูกเสือต้องปรับตัวให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์
7. ปรับระบบลูกเสือให้เข้มแข็ง
8. ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำงานทันสมัย ทันคน ทันเหตุการณ์
9. ส่งเสริมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน เพื่อรายงานความก้าวหน้าให้สังคมรับรู้
10. สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในองค์กรลูกเสือ ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ
11. สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับองค์กรเอกชนและองค์กรเยาวชนอื่น ๆ
12. สนับสนุนให้มีประเทศสมาชิกใหม่ เข้าร่วมองค์การลูกเสือโลก และส่งเสริมการเพิ่มจำนวน สมาชิกลูกเสือในประเทศ
13. จัดตั้งกองทุนเพื่อหาเงินสนับสนุนกิจการลูกเสืออย่างเป็นระบบและมั่นคง

3. ลูกเสือวิสามัญ

3.1 คติพจน์ : บริการ (Service)

3.2 ลูกเสือวิสามัญ (Rover) อายุ 16 - 25 ปี เป็นลูกเสือที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวและกำลังจะก้าวอย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ มีความคิดและการตัดสินใจเป็นของตนเอง รู้ผิดชอบชั่วดี กิจกรรมที่มอบหมาย จึงควรเป็นกิจกรรมที่เขามีส่วนร่วม มีอิสระในการคิดและมีเสรีในการตัดสินใจ ชอบกิจกรรมที่เสี่ยงภัยและท้าทายความสามารถ

3.3 จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการก่อตั้งกองลูกเสือวิสามัญ คือ การฝึกอบรมเด็กหนุ่มให้นิยมชีวิตกลางแจ้ง และนิยมการบริการมากขึ้น ด้วยความมุ่งหมายต่อไปนี้

1. ฝึกอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดีสืบเนื่องมาจากการเป็นลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามลำดับ แต่มีขอบข่ายกว้างขวางยิ่งขึ้นให้เหมาะสมกับวัยลูกเสือวิสามัญ

2. ส่งเสริมให้มีอาชีพและการบริการต่อชุมชน การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญเป็นการฝึกอบรมเด็กวัยรุ่น โดยพยายามช่วยให้เด็กได้นำอุดมการณ์ของคำปฏิญาณมาใช้ในชีวิตประจำวัน

3.4 หลักการ

งานหลักของกองลูกเสือวิสามัญ มีดังต่อไปนี้

1. ฝึกอบรมจิตใจเตรียมลูกเสือวิสามัญ เพื่อเข้าพิธีประจำกอง และฝึกอบรมให้มีความรู้วิชาลูกเสือตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. ฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3.5 กองลูกเสือวิสามัญ

กองลูกเสือวิสามัญแต่ละกอง จะมีลูกเสือวิสามัญอย่างน้อย 10 คน และไม่เกิน 40 คน จะแบ่งสมาชิกออกเป็นชุดหรือหมู่ก็ได้ ควรมีลูกเสือชุดหรือหมู่ละ 4-6 คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย กองลูกเสือวิสามัญ อาจจัดตั้งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มลูกเสือก็ได้ หรือจะตั้งเป็นกองลูกเสือวิสามัญโดยเฉพาะก็ได้และถ้ามีกองลูกเสือวิสามัญตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป ก็ให้จัดตั้งเป็นกลุ่มลูกเสือวิสามัญได้

กองลูกเสือวิสามัญแต่ละกอง จะมีผู้กำกับ 1 คนเป็นหัวหน้า และมีรองผู้กำกับ 1 คนหรือหลายคนเป็นผู้ช่วย ผู้กำกับกองลูกเสือต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญขั้นความรู้ขั้นสูง และรองผู้กำกับต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 23 ปี และต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญขั้นความรู้เบื้องต้นอย่างน้อย

ผู้กำกับกองลูกเสือจะทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชา ดำเนินการฝึกอบรมและรับผิดชอบในเรื่องระเบียบวินัยและการปฏิบัติงานของกองลูกเสือของตน ควบคุมดูแลการดำเนินงานของกองแนะนำคณะกรรมการประจำกองในการวางแผนงานและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ แต่งตั้งนายหมู่รองนายหมู่ และหัวหน้านายหมู่ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือในการดำเนินงานของกอง

ภาพที่ 1.2 กลุ่มลูกเสือวิสามัญ

3.6 คณะกรรมการประจำกองลูกเสือวิสามัญ

คณะกรรมการประจำกองลูกเสือวิสามัญแต่ละกอง ประกอบด้วยหัวหน้านายหมู่เป็นประธาน ผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่เป็นรองประธาน กับให้นายหมู่และรองนายหมู่ในกองนั้นเป็นกรรมการ เลือกกันเองเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

คณะกรรมการประจำกองนี้จะทำหน้าที่บริหารกิจการภายในกอง วางแผนและจัดกิจกรรม ควบคุมการดำเนินงานของกองให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

3.7 ชั้นของลูกเสือวิสามัญ

ลูกเสือวิสามัญแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

1. เตรียมลูกเสือวิสามัญ เป็นลูกเสือวิสามัญที่อยู่ในระยะทดลองปฏิบัติหน้าที่ ยังไม่ผ่านพิธีเข้าประจำกอง จะติดเครื่องหมายประจำการเป็นแถบผ้า 2 สี คือ สีเขียวและสีเหลือง ที่ไหล่ซ้าย

2. ลูกเสือวิสามัญ มีคุณสมบัติครบถ้วนและได้ผ่านพิธีเข้าประจำกองแล้ว จะติดเครื่องหมายประจำการเป็นแถบผ้า 3 สี คือ สีเขียว สีเหลืองและสีแดง ที่ไหล่ซ้าย แถบผ้า 3 สี มีความหมายคือ

สีเหลือง หมายถึง ลูกเสือสำรอง

สีเขียว หมายถึง ลูกเสือสามัญ

สีแดง หมายถึง ลูกเสือวิสามัญ

หมายความว่า ลูกเสือวิสามัญมีความรู้ ความชำนาญ ผ่านการเป็นลูกเสือมาครบทั้ง

3 ประเภท

หมายเหตุ. ในสมัย ปี.พี. ยังไม่มีลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำไม่มีในแถบ 3 สี

4. เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ

เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ ประกอบด้วย 7 รายการ ได้แก่

4.1 หมวกทรงอ่อนสีเขียว

มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทองเวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

4.2 เสื้อคอพับสี kaki

เสื้อแขนสั้นเนื้อคออก ผ่าอกตลอด ออกเสื้อทำเป็นسابกว้าง 3.5 ซม. มีดุมเนื้อเข้มขัด 4 ดุม ออกมีกระเป๋าะข้างละ 1 กระเป๋า มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง ปกคลุมบน ชายกลางแหลม เจาะรังดุม กึ่งกลางกระเป๋ 1 ดุม มีอินทรีธนูสีเขียวที่ปลายอินทรีธนูมีอักษร “ล.ว.” สีเหลือง ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกางเกง

4.3 ผ้าผูกคอ

รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน 100 ซม. ด้านตั้ง 75 ซม. สีประจำจังหวัด และมีห่วงวอกเกล็ดสวมผ้าผูกคอ

4.4 กางเกงสี kaki

กางเกงขาสั้นเนื้อเข้าประมาณ 5 ซม. ส่วนกว้างของขากางเกงเมื่อยืนตรงห่างจากขาตั้งแต่ 8-12 ซม. ปลายขาพับเข้ากว้าง 5 ซม. ผาตรง ส่วนหน้าใช้คุมขนาดย่อมนัดซ่อนไว้ข้างใน มีกระเป๋าทตามแนวตะเข็บข้างละ 1 กระเป๋า และมีหูร้อยเข็มขัดยาวไม่เกิน 6 ซม. กว้าง 1 ซม.

4.5 เข็มขัดหนังสีน้ำตาล

เข็มขัดกว้างไม่เกิน 3 ซม. หัวเป็นชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายฉลุรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อพับทุกซี่

4.6 ถุงเท้าสี kaki

ลูกเสือชาย ใช้แบบยาวพับขอบไว้ได้เข้าใต้พับขอบมีรอยรัดถุงติดพู่สีแดงเลื้อยคนกข้างละ 1 อัน ลูกเสือหญิง ใช้แบบสั้น ไม่ติดพู่

4.7 รองเท้า

รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลายหุ้มสันชนิดเชือกผูก

ภาพที่ 1.3 เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ ชาย

เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ หญิง ใช้กระโปรง ถุงเท้าแบบสั้น

5. เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ

5.1 เครื่องหมายจังหวัด

ทำด้วยผ้า (มีขนาด รูปและสีตามใบแนบ ๒ ทำยกกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ กฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติลูกเสือพ.ศ. ๒๕๐๗) ติดที่มุม ผ้าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน

ภาพที่ 1.4 เครื่องหมายจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5.2 เครื่องหมายประจำกอง

ทำด้วยผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว ๑๔ เซนติเมตร กว้าง ๒ เซนติเมตร ถ้ายังไม่เข้าประจำกอง จำนวน ๔ ชั้น ชั้นนอกสีเขียว ๒ ชั้น และชั้นในสีเหลือง ๒ ชั้น ถ้าเข้าประจำกองแล้ว จำนวน ๖ ชั้น จากนอกไปใน สีแดง ๒ ชั้น สีเหลือง ๒ ชั้น และสีเขียว ๒ ชั้น ติดที่แขนเสื้อใต้ตะเข็บไหล่ซ้าย ห่าง ประมาณ ๑ เซนติเมตร

แถบ 2 สี

แถบ 3 สี

ภาพที่ 1.5 เครื่องหมายประจำกอง

5.3 เครื่องหมายประจำการ

เครื่องหมายประจำการ เช่นเดียวกับเครื่องหมายประจำการลูกเสือสามัญ คือ ทำด้วยผ้าสีเขียว รูปกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร มีรูปดาว ๖ แฉกสีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋ ๑ เซนติเมตร จำนวนเครื่องหมายประจำการให้ติดตามจำนวนปีที่ได้เป็นลูกเสือสามัญ เว้นระยะระหว่างกัน ๕ มิลลิเมตร ตามแนวนอน

5.4 เครื่องหมายสังกัด

เครื่องหมายสังกัดเช่นเดียวกับเครื่องหมายสังกัดลูกเสือสามัญ คือ

1. ชื่อกลุ่มหรือกองทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว ๗ เซนติเมตร กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ขลิบริมสีขาว มีชื่อกลุ่มหรือกองสีขาว ติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา
2. เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๓.๕ เซนติเมตร ขลิบริมสีขาว มีตัวเลขอารบิก เลขกลุ่มสีขาว สูง ๑.๕ เซนติเมตร อยู่ข้างบน และเลขกองสีขาว สูง ๑ เซนติเมตร อยู่ข้างล่าง ติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง

ภาพที่ 1.6 เครื่องหมายสังกัด

5.5 เครื่องหมายวชิราวุธ

เครื่องหมายวชิราวุธ ทำด้วยผ้าสีขาบ รูปไข่ ยาว ๔ เซนติเมตร กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ขลิบริมสีเหลือง มีรูปวชิราวุธในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี สีเหลือง ติดที่อกเสื้อ ข้างขวาเหนือกระเป๋ ใช้งานได้เฉพาะลูกเสือวิสามัญซึ่งสอบได้วิชาพิเศษตามที่กำหนดในหลักสูตร

ภาพที่ 1.7 เครื่องหมายวชิราวุธ

5.6 เครื่องหมายวิชาพิเศษ

เครื่องหมายวิชาพิเศษ ทำด้วยผ้าสีขาบริ้วไข่มุก ยาว ๔ เซนติเมตร กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ขลิบริมสีเหลือง มีรูปดังนี้

๑. วิชาการลูกเสือ รูปดาว ๖ แฉกสีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋
๒. วิชาจาริก รูปกิ่งไม้สีเหลือง ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋
๓. วิชาโครงการ รูปใบไม้สีเหลือง ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋
๔. วิชาบริการ รูปดาว ๖ แฉกสีทอง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋
๕. วิชาผู้ฝึกสอน รูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติและคำว่า "ผู้ฝึกสอน" สีเหลือง ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋

ภาพที่ 1.8 เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ